

ANALIZA STABILITĂȚII FINANCIARE ÎN INDUSTRIA HOTELIERĂ DUPĂ METODA DE CREDIT SCORING

THE ANALYSIS OF FINANCIAL STABILITY OF THE HOTEL INDUSTRY USING CREDIT SCORING METHOD

MUNTEAN Neli, dr., conf. univ.,
Academia de Studii Economice a Moldovei
nelimuntean8@gmail.com
PLATON Cătălina, studentă
Academia de Studii Economice a Moldovei
catalina.platon@yahoo.com

Abstract. *The analysis of the financial stability of an entity is very important in order to measure the performances of the top management and their ability to control the assets of the company, the owner's equity and the profitability of that company. The present article aims to analyse the evolution of the stability of top 10 hotels from the industry and to propose some solutions for those companies that face problems in administrating their assets and debts. In addition, an interesting fact to be analysed is the correlation between the level of increase of the volume of sales, of the volume of assets and that of the employees of the company. While making the respective calculations, big discrepancies were noticed, and a key moment is to explain why this situation occurred. Going deeper into the made calculations, we will analyse which indicators most affected the level of stability of the analysed companies and the consequences of the irrational use of company's resources that may lead to bankruptcy. Thus, the following study, developed as a fusion of existing knowledge and author's own research, aims to provide a basis for reflection and discussion with theorists, practitioners and analysts within the financial domain.*

Key words: *financial stability, credit-scoring method, entity, hotel industry, evolution, consequences.*

Introducere. Stabilitatea financiară este un domeniu cheie care trebuie să fie studiat în zilele noastre la fiecare entitate, deoarece această analiză oferă informații prețioase despre activitatea companiei și situația în care se regăsește. Dacă entitatea nu este stabilă din punct de vedere financiar, atunci există riscul de apariție a incapacității de plată și respectiv a falimentului. Menținerea în echilibru a indicatorilor de stabilitate rezultă a fi o provocare în zilele de astăzi în special datorită progresului continuu al tehnologiilor, dar și a procesului de globalizare.

Industria hotelieră în Republica Moldova este în strânsă legătură cu industria turismului, care, din păcate nu este una dintre cele mai dezvoltate din țara noastră. În 2015, în țara noastră, în structurile de primire turistică s-au cazat aproximativ 94000 străini, ceea ce este un număr relativ mic. Începând cu anul 2014, a început un amplu proces de promovare a țării noastre, prin lansarea brandului de țară, a sloganului dar și a spoturilor de prezentare. Fiind industrii complementare, dacă ramura turistică va progresa, atunci și industria hotelieră va beneficia substanțial.

La finele anului 2015, pe teritoriul țării se regăseau 126 hoteluri și structuri similare, cu 30 mai mult decât în anul 2011 [11].

Pentru a analiza stabilitatea financiară în sectorul dat am selectat un număr de 10 entități, pentru care am prelucrat situațiile financiare pentru o perioadă de 5 ani (2011- 2015). Entitățile cuprinse în eșantion sunt dispersate pe întreg teritoriul național, sunt entitățile ce au generat cele mai mari venituri din vânzări în această perioadă. Astfel, ele se încadrează în categoria celor mai mari întreprinderi fiind reprezentative pentru sectorul din care fac parte.

La aceste 10 entități analizate, putem remarca că veniturile din vânzări au avut o tendință de micșorare rata cea mai înaltă fiind în anul 2013, cu o creștere de 26 % față de anul 2012, iar în anul

2015, cea mai scăzută, de aproximativ 30 milioane de lei, ea fiind în scădere cu 42 % față de anul de bază 2011. Un motiv principal ar putea fi preferința turiștilor de a se caza în pensiuni turistice din afara orașelor, decât în hoteluri de top.

Analizând volumul activelor din acest sector, putem observa că și ele au înregistrat uşoare tendințe de scădere în perioada analizată, dar au ajuns la cifra de aproximativ 74 de milioane lei în 2015, fiind cu 98,77 % mai mare decât în anul precedent, ceea ce înseamnă o modernizare continuă a structurilor de cazare, lucru apreciat pozitiv pentru dezvoltarea acestei ramuri.

Un alt indicator, și anume numărul mediu de salariați, prezintă uşoare tendințe de creștere, dar, în 2015, el a fost cu 14 % mai redus decât în anul precedent. Acest lucru denotă o creștere a nivelului de tehnologizare a ramurii, respectiv de reducere a cheltuielilor cu personalul, un angajat în industria hotelieră fiind remunerat cu aproximativ 4000 lei lunar, conform statisticilor, dar acest lucru nu este benefic din punct de vedere macroeconomic, deoarece apare fenomenul de șomaj [12].

Tabelul 1. Evoluția vânzărilor, activelor și angajaților

Specificație	2011	2012	2013	2014	2015	Medie anuală
Total venituri din vânzări, mii lei	55 071,02	50 341,63	63 832,65	53 213,09	31 867,67	X
Dinamica veniturilor din vânzări, %	x	-8,59	26,80	-16,64	-40,11	-9,63
Total active, mii lei	49 554,59	61 870,19	51 179,79	37 653,89	74 846,27	
Dinamica activelor, %		24,85	-17,28	-26,43	98,77	19,98
Nr. mediu de salariați, persoane	79,13	73,33	76,22	85,2	73,4	X
Dinamica nr. mediu de salariați, %	x	-7,33	3,94	11,78	-13,85	-1,37

Sursa: prelucrări ale autorilor.

Comparând evoluția acestor 10 entități din sector cu evoluția economiei în ansamblu constatăm că în ultimii ani s-a observat o tendință de micșorare a PIB-ului, ceea ce se răsfrânge asupra tuturor industriilor, inclusiv și a celei hoteliere, căci sesizăm o medie anuală negativă atât în evoluția veniturilor din vânzări, cât și a numărului mediu de salariați.

Tabelul 2. Evoluția economiei în ansamblu în corelație cu indicatorii entităților analizate

SPECIFICAȚIE	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Medie anuală
Dinamica PIB	-0,70%	8,90%	4,60%	-0,50%	3,08%
Dinamica VV	-8,59%	26,80%	-16,64%	-40,11%	-9,64%
Dinamica activelor	24,85%	-17,28%	-26,43%	98,77%	19,98%
Dinamica nr. med. med. salariu	-7,33%	3,94%	11,78%	-13,85%	-1,37%

Sursa: prelucrări ale autorilor.

Metodologia de analiză. Analiza stabilității financiare reprezintă o parte integrată a analizei poziției financiare a entității. Lipsa acestei componente duce la pierderea sensului economic al analizei poziției financiare. Astfel, luând în considerare multitudinea de indicatori de măsurare a stabilității financiare, intervalele de siguranță diferite ale acestora, precum și dificultățile survenite în legătură cu aceasta în aprecierea gradului de lichiditate și solvabilitate al entității am utilizat metoda credit scoring, care a rezultat a fi o metodă destul de actuală și credibilă, datele inițiale fiind preluate din situațiile financiare ale entităților analizate. Esența acestei metode constă în gruparea entităților, în funcție de nivelul riscului, pornind de la valoarea efectivă a indicatorilor de stabilitate financiară și a rating-ului fiecărui indicator exprimat în puncte atribuite în urma evaluării experților.

În analiza efectuată am utilizat datele primelor cinci hoteluri din ramură [9].

Tabelul 3. Gruparea entităților pe clase în funcție de nivelul de solvabilitate

Indicatori	Limitele claselor conform criteriilor				
	Clasa I	Clasa II	Clasa III	Clasa IV	Clasa V
Rata rentabilității activelor	peste 30 (50 puncte)	29,9 - 20 (49,9-35 puncte)	19,9 - 10 (34,9-20 puncte)	9,9 - 1 (19,9-5 puncte)	sub 1 (0 puncte)
Rata lichidității curente	peste 200 (30 puncte)	199 - 170 (29,9-20 puncte)	169 - 140 (19,9-10 puncte)	139 - 110 (9,9-1 puncte)	sub 100 (0 puncte)
Rata autonomiei globale	peste 70 (20 puncte)	69 - 45 (19,9-10 puncte)	44 - 30 (9,9-5 puncte)	29 - 20 (5-1 puncte)	sub 20 (0 puncte)
Limitele claselor	peste 100 puncte	99-65 puncte	64-35 puncte	34-6 puncte	0 puncte

Sursa: adaptat de autori după Савицкая Г.В. [9].

În calculele ce urmează, am utilizat 3 indicatori:

$$\text{Rata rentabilității activelor} = \frac{PPI}{\text{Total active}} * 100\%$$

$$\text{Rata lichidității curente} = \frac{\text{Active circulante}}{\text{Datorii curente}} * 100\%$$

$$\text{Rata autonomiei globale} = \frac{\text{Capital propriu}}{\text{Total active}} * 100\%$$

Am clasificat companiile în 5 clase, după cum urmează:

Clasa 1 - nivel ridicat de stabilitate financiară.

Clasa 2 - se înregistrează mici iregularități la plata datoriilor.

Clasa 3 - entități problematice.

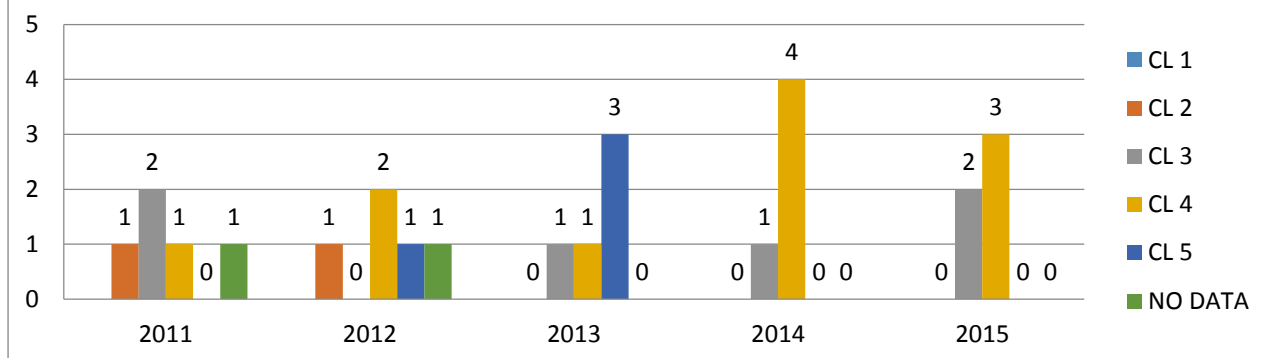
Clasa 4 - nivel ridicat al riscului de faliment.

Clasa 5 - nivel major de risc, entități practic insolabile.

În continuare, vom determina în care clasă se încadrează fiecare entitate pe parcursul acestei perioade. Se dispune de următoarele informații prezentate în tabelul 4.

Trebuie de menționat faptul că informația de la această etapă de analiză poate fi redată și prin aplicarea metodelor grafice, ce permit prezentarea mai clară într-o formă accesibilă a materialelor analitice. În practica mondială cea mai frecvent folosită formă de prezentare a informației analitice în aceste scopuri este construirea diagramelor. Astfel, gruparea entităților, în funcție de nivelul riscului pe întreaga perioadă 2011-2015 este prezentată în figura 1.

Figura 1. Gruparea entităților pe clase după nivelul de solvabilitate



Sursa: prelucrări ale autorilor.

Tabelul 4. Aprecierea stabilității financiare

	2011		2012		2013		2014		2015	
H1	Nivelul ratei	Nr de puncte	Nivelul ratei	Nr de puncte	Nivelul ratei	Nr. De puncte	Nivelul ratei	Nr de puncte	Nivelul ratei	Nr de puncte
Rata rentab act	5,18	12,00	12,60	23,92	-1,22	0	6,49	14,19	5,85	13,12
Rata lich cure	104,59	0	125,43	5,73	100,07	0	108,03	0	130,02	7,14
Rata auton glob	19,68	0	27,31	4,25	27,11	4,16	30,76	5,26	40,61	8,71
Total puncte	CL 4	12,00	CL 4	33,90	CL 5	4	CL 4	19,45	CL 4	28,97
	2011		2012		2013		2014		2015	
H2	Nivelul ratei	Nr de puncte	Nivelul ratei	Nr de puncte	Nivelul ratei	Nr. De puncte	Nivelul ratei	Nr de puncte	Nivelul ratei	Nr de puncte
Rata rentab act	3,25	8,77	2,68	7,82	0,26	0	0,12	0	3,86	9,7
Rata lich cure	200,98	30	256,94	30	369,28	30	577,88	30	615,86	30
Rata auton glob	93,51	20	91,86	20	93,60	20,00	93,59	20	93,26	20
Total puncte	CL 3	58,77	CL 2	57,82	CL 3	50	CL 3	50	CL 3	59,7
	2011		2012		2013		2014		2015	
H3	Nivelul ratei	Nr de puncte	Nivelul ratei	Nr de puncte	Nivelul ratei	Nr. De puncte	Nivelul ratei	Nr de puncte	Nivelul ratei	Nr de puncte
Rata rentab act	1,32	5,54	0,86	0,00	0,85	0	6,83	14,75	1,75	6,25
Rata lich cure	251,88	30	147,22	12,47	69,82	0	85,32	0	188,61	26,35
Rata auton glob	80,84	20	80,72	20	81,21	20,00	87,47	20	90,52	20
Total puncte	CL 3	55,54	CL 4	32,47	CL 4	20	CL 4	34,75	CL 3	52,6
	2011		2012		2013		2014		2015	
H4	Nivelul ratei	Nr de puncte	Nivelul ratei	Nr de puncte	Nivelul ratei	Nr. De puncte	Nivelul ratei	Nr de puncte	Nivelul ratei	Nr de puncte
Rata rentab act	179,56	50,00	-61,22	0,00	-12,63	0	12,98	24,48	1,25	5,42
Rata lich cure	152,20	14,17	78,22	0	78,18	0	90,98	0	95,15	0
Rata auton glob	44,49	10,07	-9,92	0	-19,11	0,00	-5,08	0	90,52	20
Total puncte	CL 2	74,24	CL 5	0,00	CL 5	0	CL 4	24,48	CL 4	25,42
	2011		2012		2013		2014		2015	
H5	Nivelul ratei	Nr de puncte	Nivelul ratei	Nr de puncte	Nivelul ratei	Nr. De puncte	Nivelul ratei	Nr de puncte	Nivelul ratei	Nr de puncte
Rata rentab act	#DIV/0!	0,00	-1,59	0,00	-3 500,65	0	5,41	12,38	0,29	0
Rata lich cure	#DIV/0!	0	#DIV/0!	0	3,39	0	103,51	0	176,75	22,3
Rata auton glob	#DIV/0!	0	100,00	20	-2849,48	0,00	3,67	0	44,41	10,04
Total puncte	NO DATA	0,00	NO DATA	20,00	CL 5	0	CL 4	12,38	CL 4	32,34

Sursa: prelucrări ale autorilor.

Concluzii. Astfel, vedem că în perioada analizată, preponderent, majoritatea entităților se regăsesc în clasa a 4-a, ceea ce presupune că trebuie luate măsuri urgente de redresare a situației și de achitare a datoriilor la timp. Observăm că în clasa 1, nu se regăsește nici o entitate, deși hotelurile analizate fac parte din top 10 din industrie. Doar în 2011 și 2012, câte unul din hoteluri s-au regăsit în clasa a 2-a, dar nu pentru mult timp. Totodată, doar în anul 2015, nici un hotel nu se regăsește în clasa 5, ceea ce se apreciază pozitiv.

Cea mai stabilă entitate, conform calculelor efectuate, reiese a fi hotelul cu numărul 2, el regăsindu-se preponderent în clasa a 3-a, dar și în a 2-a. Se observă astfel efortul întreprins de managementul companiei pentru a face față datoriilor cu succes, dar și pentru a gestiona cât mai

eficient activele, astfel încât să obțină un avantaj cât mai mare și mai concret sub forma unui profit.

Dacă ar fi să analizăm cauzele includerii companiilor în clasa a 4-a ori a 5-a, în urma calculelor, am observat că cel mai problematic indicator este Rata autonomiei globale. Aceasta înseamnă ca întreprinderile au probleme în finanțarea activelor din capitalul propriu, și recurg la cel împrumutat, ceea ce duce la apariția datoriilor, urmate de eventuala incapacitate de plată și cu iminentul faliment specific entităților din clasa a 4-a și în special a 5-a.

Astfel, celorlalte entități, care au un nivel ridicat al riscului de faliment, li se recomandă să întreprindă măsuri drastice, cum ar fi: reducerea cheltuielilor, dar și a surselor împrumutate. În legătură cu aceasta, entitățile analizată trebuie să determine cauzele diminuării indicatorilor și să ia măsuri privind creșterea acestora. Totodată, conducerea hotelului poate suferi unele modificări, prin atragerea unor specialiști mai calificați, cu posibilitatea de a oferi soluții pentru ameliorarea situației.

În concluzie, considerăm analiza efectuată, ca fiind una benefică pentru luarea deciziilor pe termen lung și determinarea strategiei de acționare. Totodată, informația obținută este relevantă atât pentru utilizatori interni cât și externi, care au posibilitatea în egală măsură de a-și face o concluzie cu privire la situația financiară a entității și de posibilitățile de dezvoltare ale acesteia.

Referințe bibliografice:

1. Achim M, Borlea S. *Analiza Financiară actualizată cu prevederile IFRS*. [manual], Cluj-Napoca. 2014.
2. Alain Marion, Arnaud Thauvron, Edouard Chastenet, Pierre Astolfi. *Evaluation d'entreprises: Evaluations des méthodes et des contextes*. 2013.
3. Allen, W., Wood, G. *Defining and Achieving Financial Stability*, în "Journal of Financial Stability", Vol.2, Issue 2, 2006. pp. 152-172.
4. Bătrâncea, I. *Standing financiar în business*, Cluj-Napoca: Risoprint. 2012.
5. Bușe, L., Siminică, M., Cîrciumaru, D., Ganea, M. *Analiză economico-financiară*, Craiova: SITECH. 2009.
6. Grandguillot, Beatrice et Francis. *Analyse financière*, 13 édition 2009-2010, Gualino lextenso éditions, Paris. 2009
7. Muntean, N., Balanuță, V. *Analiza și evaluarea riscurilor la nivel de întreprindere: aspecte teoretice și applicative*, Chișinău: ASEM. 2010.
8. Vasile, Robu, Ion, Anghel, Elena-Claudia, Șerban. *Analiza economico-financiară*, București, Editura Economica. 2014.
9. Савицкая, Г.В. *Экономический анализ: Учебник*. – 14-е изд., М.: ИНФРА-М. 2016.
10. Siminică, M. *Diagnosticul financiar al firmei*, Craiova: Editura SITECH. 2010.
11. <http://www.statistica.md/category.php?l=ro&idc=293&>
12. <http://www.statistica.md/category.php?l=ro&idc=452&>